

OSIGURANJE IZRAVNIH ISPORUKA ROBA I USLUGA/KREDITA DOBAVLJAČA

Cilj osiguranja

Poticanje izvoza hrvatskih roba i usluga u slučajevima kada inozemni kupac zahtijeva odgodu plaćanja, odnosno robni kredit kao temeljni uvjet sklapanja posla.

Korisnici osiguranja/Osigurani

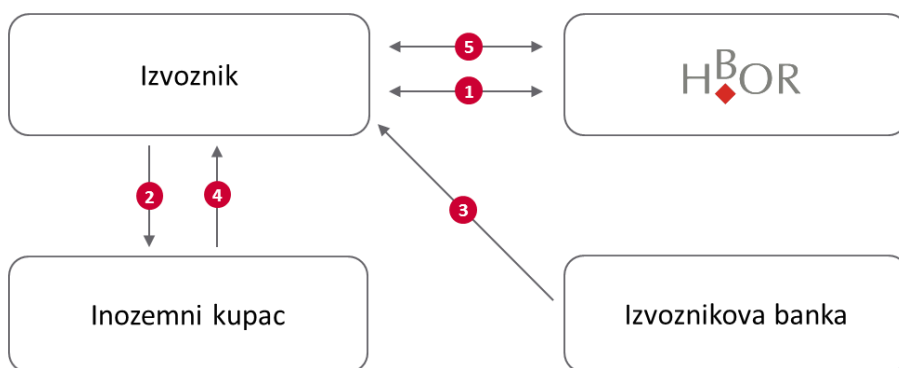
Izvoznici kapitalnih roba i usluga, opreme veće vrijednosti, građevinskih radova i slično.

Predmet osiguranja

Novčana potraživanja (sa ili bez redovne ugovorne kamate) izvoznika prema inozemnom kupcu nastala temeljem isporuka (pojedinačnih i/ili kontinuiranih) roba i/ili usluga iz izvoznog ugovora.

Izvoznici imaju mogućnost prijenosa prava iz police osiguranja kao kolaterala na financijsku instituciju koja financijski prati izvozni posao ili na drugu osobu.

Shema osiguranja:

1. Izvoznik (Osigurani) zaključuje ugovor o osiguranju s HBOR-om i plaća premiju osiguranja;
2. Izvoznik isporučuje inozemnom kupcu robu ili obavlja usluge;
3. Izvoznikova banka odobrava izvozniku kredit, a polica osiguranja se koristi kao instrument osiguranja;
4. Inozemni kupac plaća robu, čime se zatvara obveza po kreditu kod izvoznikove banke;
5. Ako inozemni kupac ne plati robu, izvoznik HBOR-u podnosi odštetni zahtjev, a HBOR isplaćuje izvozniku/izvoznikovoj banci odštetu.

Osigurani rizici

Komercijalni rizici:

- Produženo neplaćanje odnosno neizvršenje obveze inozemnog kupca;
- Insolventnost inozemnog kupca ili druge objektivne činjenice koje ukazuju na nemogućnost izvršenja obveze plaćanja, otvaranje predstečajnog, stečajnog ili likvidacijskog postupka nad inozemnim kupcem;
- Nemogućnost izvršenja obveza iz izvoznog ugovora na strani izvoznika, nastala uslijed činjenica za koje izvoznik ne odgovara i koje su nastale u inozemstvu. Ova definicija uključuje štetu nastalu tijekom proizvodnje, pri čemu je inozemni kupac subjekt privatnog prava.

Politički rizici:

- Rat ili ratu slični događaji;
- Pobuna ili revolucija;
- Moratorij na plaćanja ili slične vladine mjere koje sprječavaju transfer ili slobodno raspolaganje plaćanjima koja su dugovana izvozniku;
- Nemogućnost izvršenja obveza iz izvoznog ugovora na strani izvoznika, nastala uslijed činjenica za koje izvoznik ne odgovara i koje su nastale u inozemstvu. Ova definicija uključuje štetu nastalu tijekom proizvodnje, pri čemu je inozemni kupac subjekt javnog prava.

Osigurana svota

Novčani iznos naveden u polici osiguranja, na koji je zaključeno osiguranje, a koji ne može biti veći od vrijednosti izvoznog ugovora.

Visina pokrića

HBOR u svakom Osiguranom riziku može sudjelovati s udjelom od najviše 90%, ovisno o procjeni rizika. Izvoznikov udio u Osiguranom riziku (Samopridržaj) iznosi najmanje 10%.

Ugovor o osiguranju

Ugovor o osiguranju sastoji se od Općih uvjeta osiguranja izravnih isporuka roba i usluga i Police osiguranja s priložima (Zahtjev za osiguranje i eventualno drugi prilozi). Zahtjev za osiguranje podnosi izvoznik.

Ugovor o osiguranju potpisuju ovlaštene osobe Osiguranika i Osiguratelja.

Premija osiguranja

Premija osiguranja je novčani iznos koji Osiguratelj naplaćuje za preuzeti rizik. Premija osiguranja se u pravilu obračunava i naplaćuje jednokratno unaprijed prilikom zaključenja Ugovora o osiguranju, primjenom premijske stope na iznos Osigurane svote.

Premijska stopa ovisi o riziku države izvoza, bonitetu i statusu inozemnog kupca, ponuđenim instrumentima osiguranja, trajanju rizika i visini pokrića.

Naknada za obradu zahtjeva za osiguranje

Obračunava se i naplaćuje po obrađenom Zahtjevu za osiguranje sukladno važećoj Odluci o naknadama za usluge koje obavlja HBOR.

Podnošenje odštetnog zahtjeva

Osiguranik ima pravo na podnošenje odštetnog zahtjeva nakon isteka roka naznačenog u polici osiguranja (u pravilu 6 mjeseci od datuma dospijeca potraživanja). Odštetni zahtjev Osiguranik podnosi u pisanom obliku zajedno s dokumentacijom kojom dokazuje uredno ispunjenje obveza iz izvoznog ugovora prema inozemnom kupcu, odnosno dokaz o postojanju potraživanja.

Odšteta

Odšteta predstavlja novčani iznos koji HBOR isplaćuje Osiguraniku radi naknade štete uzrokovane nastupom nekog od Osiguranih rizika, najviše do iznosa Osigurane svote umanjeno za Samopridržaj.

Prije isplate Odštete, Osiguranik je obavezan s HBOR-om zaključiti ugovor kojim će se regulirati međusobni odnosi i ugovoriti poduzimanje daljnjih radnji vezano uz postupak regresne naplate potraživanja.

Osiguranje šteta tijekom proizvodnje

Kod izvoza robe koja se proizvodi isključivo po specijalnoj narudžbi, moguće je osigurati i štete tijekom proizvodnje. Odštetni zahtjev u slučaju nastanka štete razmatra se u visini stvarnih troškova nastalih u procesu proizvodnje predmetne robe.

Međunarodna pravila o osiguranju i kreditiranju izvoza

Kod osiguranja i kreditiranja izvoznih poslova s kreditnom ročnošću od dvije ili više godina, obvezno je pridržavanje pravila OECD Sporazuma (Arrangement on Officially Supported Export Credits), od kojih su najvažnije sljedeće odredbe:

- Kredit iznosi najviše 85% vrijednosti izvoznog ugovora;
- Gotovinsko plaćanje (avans + međuplaćanja prije ili istovremeno s početkom roka otplate kredita*) iznosi minimalno 15% vrijednosti izvoznog ugovora;
- Lokalni troškovi unutar kredita iznose najviše 30% vrijednosti izvoznog ugovora;

- Otplata glavnice u pravilu se odvija u jednakim polugodišnjim obrocima, a prvi obrok dospijeva na naplatu šest mjeseci od početka roka otplate kredita;
- Najduži dozvoljeni rokovi otplate definiraju se na način da za zemlje I kategorije (bogatije zemlje članice OECD-a) iznose najduže 5 godina, uz mogućnost produženja na 8,5 godina uz prethodnu najavu OECD-u, dok za zemlje II kategorije (sve ostale zemlje) iznose najduže 10 godina**;
- Sljedeći sektori gospodarstva s posebnim pravilima osiguranja i kreditiranja, zbog tehničkih i financijskih karakteristika, unutar OECD Sporazuma izdvojeni su u zasebne tzv. Sektorske Sporazume:
 - a. Brodogradnja (maksimalni rok oplate 12 godina, minimalno gotovinsko plaćanje 20% vrijednosti izvoznog ugovora do isporuke broda,...);
 - b. Nuklearne elektrane;
 - c. Civilno zrakoplovstvo;
 - d. Obnovljivi izvori energije, ublažavanje klimatskih promjena i vodoprivreda;
 - e. Željeznička infrastruktura.
- Kod poslova osiguranja izvoza moraju se primjenjivati minimalne premijske stope (MPR) koje se računaju po modelu koji je detaljno razrađen u OECD Sporazumu.

* Datum početka roka otplate kredita ovisi o vrsti roba i usluga koje se izvoze.

** Svjetska banka jednom godišnje klasificira zemlje u dvije kategorije (kategorija I i II) prema visini bruto nacionalnog dohotka po stanovniku.

Procedura ugovaranja osiguranja

- Nakon saznanja o međunarodnom natječaju ili već započetim pregovorima o izvoznom poslu, upoznati HBOR o projektu i zatražiti načelnu spremnost za osiguranje izvoznog posla ili izdavanje pisma namjere za osiguranje;
- Nakon što se zaključi izvozni ugovor, koji u slučaju kreditne ročnosti od dvije ili više godina mora biti u skladu s pravilima OECD Sporazuma, podnosi se Zahtjev za osiguranje izravnih isporuka roba i usluga/kredita dobavljača;
- Ako izvoznik proizvodi robu po posebnoj narudžbi, mogu se osigurati i štete tijekom proizvodnje koje se osiguravaju dodatnim ugovorom o osiguranju;
- Prilikom zaključenja Ugovora o osiguranju naplaćuje se premija osiguranja;
- Nakon zaključenja Ugovora o osiguranju, Osiguranik je dužan izvještavati HBOR o provedbi izvoznog ugovora;
- U slučaju nastupa nekog od Osiguranih rizika, uz uvjet ispunjenja obveza iz izvoznog ugovora i Ugovora o osiguranju, a nakon isteka razdoblja čekanja, HBOR isplaćuje Osiguraniku odštetu.